

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 15. maj 2025

Sag 99/2024

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Berit Ernst, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Randers den 17. juni 2024 (9-1437/2024) og af Vestre Landsrets 14. afdeling den 8. oktober 2024 (S-1277-24).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Oliver Talevski, Jan Schans Christensen, Ole Hasselgaard og Peter Mørk Thomsen.

Påstande

Dommen er anket af anklagemyndigheden med påstand om skærpelse.

T har påstået formildelse.

Retsgrundlag

Straffelovens § 82, stk. 1, nr. 9, er sålydende:

”§ 82. Det skal ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som formildende omstændighed,

...

9) at gerningsmanden har aflagt tilståelse,

...”

Bestemmelsen blev nyaffattet ved lov nr. 661 af 11. juni 2024, der trådte i kraft den 15. juni 2024. Det fremgår af de almindelige og specielle bemærkninger i forarbejderne til lovændringen (Folketingstidende 2023-24, tillæg A, lovforslag nr. L 115, s. 10, 29 og 107f.) bl.a.:

”Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

...

Formålet med lovforslaget er på den baggrund navnlig at gennemføre de initiativer fra aftalen om domstolenes økonomi, som kræver lovændringer. I tilknytning hertil foreslås nogle yderligere forenklinger af retsplejen især på baggrund af arbejdet i udvalget for forberedelse af ny flerårsaftale for domstolene (herefter »Rørdam-udvalget«) og i Retsplejerådet.

...

Aftalepartierne er med baggrund i arbejdet i Rørdam-udvalget og Retsplejerådet enige om en række målrettede tiltag, der har til formål at smidiggøre centrale dele af retsplejen. Lovforslaget gennemfører de aftalte initiativer, som kræver lovændring, jf. pkt. 2.1-2.12 nedenfor. Der er tale om initiativer, der vurderes at frigøre ressourcer i domstolene, og som medgår til finansiering af aftalen.

...

2.10. Strafudmåling ved tilståelse

...

2.10.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.

Aftalepartierne er enige om at lovfæste, at det ved strafudmålingen i almindelighed skal indgå som en formildende omstændighed, at tiltalte har aflagt tilståelse, selv om tiltalte ikke har angivet sig selv, og selv om tilståelsen ikke er fuldstændig.

Lovforslaget gennemfører den aftalte ændring med hensyn til strafudmåling.

Der henvises til lovforslagets § 2 (straffelovens § 82, nr. 9) og bemærkningerne her- til.

...

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

...

Til § 2

...

Forslaget indebærer, at det ikke længere vil være en betingelse for, at lovbestemmel- sen kan anvendes, at gerningsmanden frivilligt har angivet sig selv, eller at gernings- mandens tilståelse er fuldstændig.

Forslaget lovfæster dermed, at en tilståelse i almindelighed også skal indgå som en formildende omstændighed, når gerningsmanden ikke har angivet sig selv eller tilstå- elsen ikke er fuldstændig.

En tilståelse vil imidlertid stadig i højere grad kunne medføre en lavere straf, når gerningsmanden tillige har angivet sig selv og aflagt fuldstændig tilståelse.

Har gerningsmanden ikke angivet sig selv, vil der også stadig i højere grad være grund til, at en tilståelse medfører en lavere straf, når tilståelsen afgives tidligt under sagen, sådan at politiet spares for en længere efterforskning, og sådan at sagen kan nå at blive fremmet som en tilståelsessag. I dette tilfælde kan tilståelsen efter omstændighederne tillægges betydelig vægt ved strafudmålingen.

Der vil være mindre grund til, at en tilståelse medfører en lavere straf, når tilståelsen først afgives under hovedforhandlingen i en domsmandssag eller nævningsesag. Hvis tiltalte forud for hovedforhandlingen gennem forsvareren tilkendegiver at ville tilstå flere væsentlige forhold i sagen med den virkning, at bevisførelsen under hovedforhandlingen og dermed antallet af retsdage kan begrænses i væsentlig grad, kan en sådan tilståelse dog også medføre en lavere straf, selv om der også er forhold, som ikke tilstås.

Det forekommer i praksis, at tiltalte under en tilståelsessag ikke tilstår den fulde sigtelse. I nogle tilfælde frafalder anklagemyndigheden de ikke tilståede forhold eller elementer, og sagen fremmes i det tilståede omfang. Eftersom tiltalte i denne situation er at anse som ikke skyldig i de frafaldne forhold eller elementer, skal tiltaltes tilståelse i denne situation anses som en fuldstændig tilståelse.

I andre tilfælde fastholder anklagemyndigheden sigtelsen i de ikke tilståede forhold eller elementer med den konsekvens, at sagen ikke kan afsluttes som en tilståelsessag, men må gennemføres som en domsmandssag eller nævningsesag. I denne situation har tiltalte alene aflagt delvis tilståelse, og tilståelsen bør kun medføre en lavere straf, hvis den omfatter en betydelig del af sagen både i relation til den sparede bevisførelse og retsdage under hovedforhandlingen og i relation til den samlede straf, hvis tiltalte også findes skyldig i de ikke tilståede forhold. Hvis tiltalte under domsmandssagen eller nævningsesagen alene findes skyldig i det tilståede omfang, skal tilståelsen derimod anses som en fuldstændig tilståelse, der efter omstændighederne kan tillægges betydelig vægt ved strafudmålingen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.”

Af Rørdam-udvalgets rapport (rapport af 26. juni 2023 fra Udvalg for forberedelse af ny flerårsaftale for domstolene), s. 50-53 fremgår bl.a.:

”Udvalgets overvejelser

Udvalget har overvejet forskellige forslag, der har til formål at øge incitamentet til tilståelse.

Udvalget bemærker, at det er vanskeligt at vurdere, i hvor høj grad sådanne incitamenter vil kunne motivere til tilståelse. Det må dog antages, at forsvarere - i sager hvor det findes relevant at drøfte muligheden for tilståelse med klienten - vil orientere klienten om fordelene ved tilståelse.

Forslagene vil kunne frigøre ressourcer i domstolene i tilfælde, hvor en mere ressource-tung sag kan konverteres til en tilståelsessag. Som eksempel kan det nævnes, at de samlede udgifter inkl. sagsrelaterede udgifter for behandlingen af en domsmandssag og en

tilståelsessag gennemsnitligt udgjorde henholdsvis ca. 18.000 kr. og ca. 4.000 kr. i perioden fra 2019 til 2021. Der vil således gennemsnitligt kunne frigøres ca. 14.000 kr. pr. sag, der konverteres fra domsmandssag til tilståelsessag.

Det bemærkes, at ressourcefrigørelsens størrelse afhænger af, hvornår en eventuel tilståelse fra tiltalte foreligger. For ovenstående eksempel skal det således være kendt ved berømmelsen af hovedforhandlingen, at tiltalte forventes at tilstå for, at potentialet (fuldt ud) kan realiseres.

Udvalget bemærker, at der allerede er et vist incitament for tiltalte, der forventer at blive fundet skyldig, til at tilstå over for politiet, sådan at sagen kan behandles som en tilståelsessag. En tiltalt, som fremstilles med begæring om varetægtsfængsling, vil tilsvarende have et vist incitament til at tilstå i grundlovsforhøret, hvis sagen enten med det samme (såkaldt straksdom) eller i et snarligt senere retsmøde kan afgøres som tilståelsessag.

En tilståelsessag kan således gennemføres både hurtigere og billigere end en sag med lægdommere, dvs. både på et tidligere tidspunkt og med kortere tid i retten. Forsvarens salær og dermed tiltaltes sagsomkostninger bliver derfor lavere. Hvis tiltalte ikke er anholdt eller varetægtsfængslet, kan tiltalte vælge at få gennemført tilståelsessagen uden forsvarer og helt spare udgiften hertil. Tiltalte slipper også for at blive konfronteret med vidner mv.

Tiltalte undgår desuden gennem en hurtigere afgørelse en kortere usikkerhed om resultatet (strafudmålingen), og hvis tiltalte er varetægtsfængslet, kan tiltalte hurtigere overgå til afsoning med de fordele, der følger heraf (sammenlignet med varetægt), eksempelvis med hensyn til besøg, beskæftigelse mv. Tiltaltes interesse i en hurtig afgørelse kan også være båret af et ønske om hurtigst muligt at lægge kriminaliteten bag sig og begynde på en frisk.

Udvalget understreger, at det er afgørende, at lovgivningen ikke medvirker til, at tiltalte tilstår forhold, som den pågældende ikke er skyldig i. Dette omfatter også tilfælde, hvor en tiltalt, der beviseligt er skyldig i et vist omfang, tilstår yderligere forhold, som den pågældende ikke er skyldig i. Det kunne i praksis f.eks. forekomme, at en tiltalt, der sammen med andre personer har begået visse strafbare forhold, påtager sig skylden for noget, der er begået af andre personer uden tiltaltes medvirken.

En falsk tilståelse, som lægges til grund for en dom, indebærer ikke alene, at en uskyldig straffes, men hvis forholdet beviseligt er begået, indebærer det også, at den rigtige gerningsmand går fri for straf.

1. Udvalget har overvejet et forslag om at lovfæste, at det ved strafudmålingen i almindelighed skal indgå som en formildende omstændighed, at tiltalte har aflagt tilståelse, selv om tiltalte ikke har angivet sig selv, og selv om tilståelsen ikke er fuldstændig.

Udvalget bemærker, at det allerede i dag jævnligt forekommer i praksis, at retten ved strafudmålingen i formildende retning lægger vægt på, at tiltalte har tilstået. Dette gælder navnlig, når tiltalte har tilstået på et tidligt tidspunkt i sagen og ikke først, når politiet efter en længere efterforskning har tilvejebragt beviser for tiltalte skyld.

Efter udvalgets opfattelse vil der ikke være betænkeligheder ved at lovfæste, at det ved strafudmålingen i almindelighed skal indgå som en formildende omstændighed, at tiltal-

te har aflagt tilståelse, selv om tiltalte ikke har angivet sig selv, og selv om tilståelsen ikke er fuldstændig. En sådan lovregel vil være i tråd med den praksis for strafudmåling, som allerede forekommer.

Selv om betydningen af en tilståelse vil skulle afgøres konkret, vil der i forbindelse med en sådan lovændring i bemærkningerne til et lovforslag kunne angives visse anvisninger om, hvordan reglen forventes at blive anvendt. Dette vil også kunne fremme en ensartet hensyntagen til tiltaltes tilståelse ved forskellige retter.

Det kan f.eks. angives, at retten i højere grad bør finde grund til anse en tilståelse som en formildende omstændighed, når tilståelsen afgives tidligt under sagen, sådan at politiet spares for en længere efterforskning, og sådan at sagen kan nå at blive fremmet som en tilståelsessag. I dette tilfælde kan det endvidere angives, at tilståelsen kan tillægges betydelig vægt ved strafudmålingen.

Det kan også angives, at der vil være mindre grund til at anse en tilståelse som en formildende omstændighed, når tilståelsen først afgives under hovedforhandlingen i en domsmandssag eller en nævningsesag. Det kan samtidig angives, at hvis tiltalte forud for hovedforhandlingen gennem forsvareren tilkendegiver at ville tilstå flere væsentlige forhold i sagen med den virkning, at bevisførelsen under hovedforhandlingen og dermed antallet af retsdage kan begrænses i væsentlig grad, kan en sådan tilståelse dog også anses som en formildende omstændighed, selv om der også er forhold, som ikke tilstås.

Det forekommer i praksis, at tiltalte under en tilståelsessag ikke tilstår den fulde sigtelse. I nogle tilfælde frafalder anklagemyndigheden ikke tilståede forhold eller elementer, og sagen fremmes i det tilståede omfang. Eftersom tiltalte i denne situation er at anse som ikke skyldig i de frafaldne forhold eller elementer, skal tiltaltes tilståelse i denne situation anses som en fuldstændig tilståelse.

I andre tilfælde fastholder anklagemyndigheden sigtelsen i de ikke tilståede forhold eller elementer med den konsekvens, at sagen ikke kan afsluttes som en tilståelsessag, men må gennemføres som en domsmandssag eller nævningsesag. I denne situation har tiltalte alene aflagt delvis tilståelse, og tilståelsen bør kun anses som en formildende omstændighed, hvis den omfatter en betydelig del af sagen både i relation til den sparede bevisførelse og retsdage under hovedforhandlingen og i relation til den samlede straf, hvis tiltalte også findes skyldig i de ikke tilståede forhold. Hvis tiltalte under domsmandssagen eller nævningsesagen alene findes skyldig i det tilståede omfang, skal tilståelsen derimod anses som en fuldstændig tilståelse.

Til illustration vil det anslået frigøre ca. 0,5-1,0 mio. kr. årligt fuldt indfaset i domstolene, hvis det antages, at antallet af tilståelsesager med tiltaget vil kunne øges med ca. 125-250 tilståelsessager årligt. Til illustration blev der behandlet ca. 6.000 tilståelsessager ved byretterne i 2019. Udgiftsestimatet er behæftet med betydelig usikkerhed, hvilket bl.a. kan henføres til, at potentialets fulde realisering i høj grad vil være betinget af, hvornår i retsforløbet tilståelsen sker.”

Anbringender

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at tilståelse afgivet tidligt under sagen, sådan at politiet spares for en længere efterforskning, og sådan at sagen kan nå at blive fremmet som en tilståelsessag, efter forarbejderne til straffelovens § 82, stk. 1, nr. 9, skal tillægges betydelig vægt ved strafudmålingen.

En betydelig strafreduktion må være forbeholdt sager, hvor tilståelsen har medført en væsentlig ressourcebesparelse. I større sager om f.eks. narkotikakriminalitet, hvor en tidlig tilståelse vil kunne medføre en væsentlig ressourcebesparelse, bør straffen kunne nedsættes med op til 25 % afhængig af de konkrete omstændigheder.

En reduktion på væsentlig mere end 25 % vil næppe være i overensstemmelse med den generelle opfattelse hos de politiske aftalepartier. En strafreduktion på omkring en tredjedel vil formentlig også kunne være inden for rammerne af begrebet ”betydelig vægt”, men det kan indsnævre spillerummet for at give en større strafreduktion, hvis der foreligger yderligere formildende omstændigheder ved tilståelse. En større strafreduktion end en tredjedel vil være betænkelig, herunder af hensyn til muligheden for større strafreduktion i de tilfælde, hvor tilståelsen tillige omhandler strafbare handlinger, som politiet ellers ikke ville have fået kendskab til, og hvor gerningsmanden eventuelt tillige frivilligt har angivet sig selv.

I de tilfælde, hvor der er grundlag for en reduktion af straffen, men hvor det konkrete tilfælde falder uden for det område, hvor tilståelsen bør tillægges betydelig vægt, bør der tages udgangspunkt i en strafreduktion på ikke over 10-15 %, idet der skal lægges vægt på sammenhængen mellem tilståelsens betydning for ressourcebesparelsen og reduktionens størrelse.

En tilståelse, der først afgives i ankesagen, efter den pågældende er dømt i byretten, kan ikke tillægges vægt ved strafudmålingen. Hvis der i sådanne tilfælde måtte ske en strafreduktion, ville der opstå et særdeles uhensigtsmæssigt incitament for en tiltalt til at iværksætte fuldstændig anke i en sag, hvor den pågældende er dømt i byretten. Ved senere at ændre anken til en udmålingsanke kan en tiltalt se frem til som udgangspunkt at opnå en strafreduktion i anden instans, endda uden udsigt til at skulle betale sagsomkostninger og kun i begrænset omfang risikere en højere straf. Dette må i strid med intentionerne bag lovændringen forventes at medføre flere anker.

Der er i den foreliggende sag ikke tale om et tilfælde, hvor tilståelsen efter forarbejderne skal tillægges betydelig vægt. Der er hverken tale om, at T har anmeldt sig selv, eller at tilståelsen i øvrigt har medført en væsentlig ressourcebesparelse. Politiet har ikke sparet en længere efterforskning, idet han blev taget på fersk gerning af politiet. Der er heller ikke sparet flere retsdage mv. Hvis T havde nægtet sig skyldig, ville sagen kunne være gennemført som domsmandssag på ca. 2 timer, formentlig alene med ét vidne og begrænset tid til dokumentation vedrørende skyldsspørgsmålet.

Det er tvivlsomt, om der er fuldt tilstrækkeligt grundlag for at reducere straffen i forhold til udgangspunktet, og der bør i hvert fald ikke ske en reduktion af straffen med mere end 10-15 % som følge af, at sagen har kunnet fremmes som tilståelsessag. Det vil medføre en reduktion af straffen på ca. 2-3 måneder, der efter en samlet afvejning fører til fængsel i niveauet omkring 2 år og 9 måneder til 3 år, inklusive reststraffen på 367 dage.

T har anført navnlig, at den idømte straf er udmålt efter en konkret vurdering i overensstemmelse med de nye regler om rabat i tilståelsessager. De konkrete forhold i sagen, herunder den hurtige tilståelse, giver grundlag for enten en formildelse eller en stadfæstelse af straffen på 2 års fængsel.

Der skal ikke ved vurderingen af rabat i tilståelsessager foretages en konkret vurdering af, hvor mange ressourcer der skønsomt spares i den konkrete sag. Det afgørende er alene, hvornår i forløbet der afgives en tilståelse.

Hensigten med ændringen af § 82, stk. 1, nr. 9, er, at der skal være et større incitament end tidligere til at tilstå. Det kræver en rabat på omkring en tredjedel i forbindelse med hurtig tilståelse. En rabat på 25 % eller mindre vil ikke have samme virkning.

Forud for tilståelsessagen i byretten var der en dialog med anklagemyndigheden om, hvad man ville nedlægge af påstand for, at sagen kunne afsluttes som en tilståelsessag, hvor anklagemyndigheden tilkendegav at ville nedlægge påstand om fængsel i 2 år og 3 måneder. Selv om det i sidste ende er op til retten at fastsætte den endelige straf, forekommer det ikke rimeligt, såfremt anklagemyndigheden herefter blot kan anke sagen og nedlægge påstand om skærpeelse.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

T er under en tilståelsessag dømt for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 1. pkt., ved i det væsentligste med henblik på videreoverdragelse og til eget forbrug at have besiddet 336,49 gram amfetamin, som politiet under visitation fandt gemt i hans underbukser. Han er endvidere dømt for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved i fire andre tilfælde at have besiddet samlet ca. 150 gram hash og ca. 43 gram amfetamin til eget forbrug. Han er desuden dømt for databedrageri efter straffelovens § 279 a ved i otte tilfælde at have misbrugt en skoles købekort til at købe varer for en samlet værdi af ca. 11.500 kr. Endelig er han dømt for overtrædelse af straffelovens § 293, stk. 1, ved i to tilfælde uberettiget at have gjort brug af elcykler og overtrædelse af straffelovens § 290 om hæleri ved på sin bopæl at have været i besiddelse af en stjålet elcykel til en værdi af ca. 30.000 kr. Han blev i landsretten straffet med fængsel i 2 år, der tillige omfattede en reststraf på 367 dage.

For Højesteret angår sagen strafudmålingen, herunder navnlig hvilken betydning Ts tilståelse skal have for straffens fastsættelse.

Straffelovens § 82, stk. 1, nr. 9

Straffelovens § 82 indeholder en ikke udtømmende opregning af formildende omstændigheder ved straffens fastsættelse. Efter § 82, stk. 1, nr. 9, skal det i almindelighed indgå som formildende omstændighed, at gerningsmanden har aflagt tilståelse ("tilståelsesrabat").

Bestemmelsen blev nyaffattet ved lov nr. 661 af 11. juni 2024. Forud for lovændringen skulle det efter bestemmelsen i almindelighed indgå som formildende omstændighed, at gerningsmanden frivilligt havde angivet sig selv og aflagt fuldstændig tilståelse. Efter lovændringen er det ikke længere et krav, at gerningsmanden har angivet sig selv, eller at tilståelsen er fuldstændig.

Det fremgår af forarbejderne, at ændringen af § 82, stk. 1, nr. 9, er et af flere initiativer, der med baggrund i arbejdet i bl.a. det såkaldte Rørdam-udvalg skal medvirke til at nedbringe de lange ventetider og frigøre ressourcer ved domstolene, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, lovforslag nr. L 115, s. 10.

Der er i lovforslagets bemærkninger vedrørende § 82, stk. 1, nr. 9, opregnet en række tilfældegrupper med generel angivelse af, i hvilket omfang tilståelse skal indgå som formildende omstændighed, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, lovforslag nr. L 115, s. 107f. På baggrund heraf opstilles i det følgende kategorier, der angiver rammerne for tilståelsesrabat.

Kategori 1

Ifølge lovbemærkningerne vil en tilståelse ”stadig i højere grad kunne medføre en lavere straf, når gerningsmanden tillige har angivet sig selv og aflagt fuldstændig tilståelse.”

Højesteret finder, at der i et sådant tilfælde som udgangspunkt kan ske en reduktion af straffen på ca. en tredjedel eller mere.

Kategori 2

Af lovbemærkningerne fremgår, at har ”gerningsmanden ikke angivet sig selv, vil der også stadig i højere grad være grund til, at en tilståelse medfører en lavere straf, når tilståelsen afgives tidligt under sagen, sådan at politiet spares for en længere efterforskning, og sådan at sagen kan nå at blive fremmet som en tilståelsessag. I dette tilfælde kan tilståelsen efter omstændighederne tillægges betydelig vægt ved strafudmålingen.”

Højesteret finder, at der i et sådant tilfælde som udgangspunkt kan ske en reduktion af straffen på mellem ca. 20 % og ca. en tredjedel.

Kategori 3

Lovbemærkningerne indebærer, at der i tilståelsessager, hvor politiet ikke spares for en længere efterforskning, ikke kan gives samme tilståelsesrabat som i kategori 2.

Højesteret finder, at der i sådanne tilfælde som udgangspunkt kan ske en reduktion af straffen på mellem ca. 10 og ca. 20 %. Som eksempel kan nævnes de narkotika- og våbensager, hvor det erkendte forhold svarer til politiets fund hos den pågældende.

Kategori 4

Af lovbemærkningerne fremgår, at der ”vil være mindre grund til, at en tilståelse medfører en lavere straf, når tilståelsen først afgives under hovedforhandlingen i en domsmandssag eller nævningsag. Hvis tiltalte forud for hovedforhandlingen gennem forsvareren tilkendegiver at

ville tilstå flere væsentlige forhold i sagen med den virkning, at bevisførelsen under hovedforhandlingen og dermed antallet af retsdage kan begrænses i væsentlig grad, kan en sådan tilståelse dog også medføre en lavere straf, selv om der også er forhold, som ikke tilstås.”

Højesteret finder, at der i sådanne tilfælde som udgangspunkt kan ske en reduktion af straffen på mellem ca. 10 og ca. 20 %, der beregnes ud fra straffen for det eller de tilståede forhold.

Kategori 5

Lovbemærkningerne omtaler ikke tilfælde, hvor tiltaltes tilståelse forud for eller under hovedforhandlingen ikke medfører, at antallet af retsdage kan begrænses i væsentlig grad, men hvor tilståelsen dog har haft en vis betydning for sagens afvikling.

Højesteret finder, at det i sådanne tilfælde afhænger af omstændighederne, om der skal gives en tilståelsesrabat. I givet fald kan tilståelsesrabatten som udgangspunkt højst udgøre ca. 10 %.

Kategori 6

Lovbemærkningerne omtaler ikke den situation, hvor tiltalte mod sin benægtelse er dømt i byretten, og hvor tilståelsen først afgives under anken.

Højesteret finder, at tilståelsen i et sådant tilfælde som det klare udgangspunkt ikke skal tillægges betydning ved fastsættelsen af straffen. I en situation, hvor tilståelsen først afgives under anken, spares der typisk ikke ressourcer hos politiet, og der spares heller ikke ressourcer hos byretterne. Endvidere vil en rabat for tilståelse under anken tilskynde til flere ankesager ved landsretterne, hvilket vil være i strid med formålet bag ændringen af straffelovens § 82, stk. 1, nr. 9.

Generelt om strafudmålingen ved tilståelse

Højesteret bemærker, at straffens udmåling i den enkelte sag beror på en konkret vurdering af alle sagens omstændigheder.

De intervaller, der er angivet ovenfor under de enkelte kategorier, er udgangspositioner, der kan fraviges i op- eller nedadgående retning. Dette kan ske bl.a., hvis tilståelsesrabattens størrelse vil føre til strafpositioner i strid med straffelovens § 33 eller strafpositioner, som afviger

fra, hvad der efter praksis er almindelig anvendt. Hvis f.eks. en straf i en sag i kategori 3 uden tilståelsesrabat ville skulle udmåles til fængsel i 30 dage, vil en strafreduktion kunne føre til, at straffen fastsættes til fængsel i 20 dage, selv om en reduktion af denne størrelse ligger uden for det angivne interval på mellem ca. 10 og ca. 20 %.

Straffelovens § 82, stk. 1, nr. 9, og dens forarbejder skelner ikke mellem forskellige typer af lovovertrædelser. Højesteret finder imidlertid, at der er sager og sagsområder, hvor der som udgangspunkt ikke kan gives tilståelsesrabat alene ud fra procesøkonomiske hensyn.

Det gælder bl.a. for sagsområder, hvor der generelt ikke spares væsentlige ressourcer ved en tilståelse, og hvor der efter praksis er ret faste takster for udmåling af bøder eller kortere fængselsstraffe som f.eks. inden for færdselslovgivningen.

Desuden vil der være sager, herunder om drab, voldtægt, vold og andre grove integritetskrænkelser, hvor retshåndhævelsessensyn vil tale imod, at der gives tilståelsesrabat alene ud fra procesøkonomiske hensyn.

Den konkrete sag

Efter en samlet vurdering af forholdenes karakter og Ts mange forstraffe for ligeartet kriminalitet og hurtige recidiv finder Højesteret, at straffen uden hensyntagen til reststraffen og en eventuel tilståelsesrabat skulle udmåles til fængsel i 2 år.

T har afgivet tilståelse tidligt under sagen, sådan at sagen har kunnet afgøres som en tilståelsessag. Hans tilståelse i sagens hovedforhold vedrørende besiddelse af 336,49 gram amfetamin svarer til den mængde amfetamin, som politiet under visitation af ham fandt gemt i hans underbukser. Der er ikke grundlag for at antage, at politiet ved tilståelsen i nogen af forholdene er blevet sparet for en længere efterforskning, og det foreliggende tilfælde er derfor omfattet af kategori 3. Endvidere er der ikke grundlag for at antage, at domstolene er blevet sparet for en længerevarende retssag.

Under hensyn hertil og efter en samlet vurdering finder Højesteret, at der efter straffelovens § 82, stk. 1, nr. 9, skal ske en reduktion af straffen svarende til 3 måneders fængsel, hvilket udgør 12,5 % af den straf på fængsel i 2 år, der ellers ville have været udmålt.

Straffen skal herefter udmåles til fængsel i 1 år og 9 måneder, hvortil kommer reststraffen på fængsel i 367 dage, således at fællesstraffen samlet fastsættes til fængsel i 2 år og 9 måneder.

Konklusion

Højesteret forhøjer straffen til fængsel i 2 år og 9 måneder.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes med den ændring, at T straffes med fængsel i 2 år og 9 måneder.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.